

Redaktørens forord

Dansk Sociologi sigter på at give et bredt og mangfoldigt indblik i den sociologiske forskning, der udføres i Danmark og publiceres på dansk (og skandinavisk). Tidsskriftet er således åbent for alle tematiske emner, der falder inden for den sociologiske disciplins genstandsfelt samt tilgrænsende områder, der har sociologisk relevans. Tidsskriftet veksler mellem temanumre, hvor bidragene har et fælles teoretisk eller empirisk omdrejningspunkt, og åbne numre, hvor artiklerne ikke nødvendigvis har nogen emnemæssig berøring med hinanden. I nærværende åbne nummer bringer vi tre artikler, der umiddelbart ikke har nogen fælles berøringsflade. Og dog. Alle tre artikler har forskellige "-iteter" i deres titel og berører alle på forskellig vis nogle temaer, der er konstant tilbagevendende i sociologien: Normativitet, Identitet, Subjektivitet.

I den første artikel "Når det normale bliver det gode: normalitet, normativitet og graviditet" undersøger *Grit Niklasson*, hvordan den teknologiske udvikling inden for prænatal diagnostik påvirker ikke blot, hvordan gravide og sundhedsprofessionelle træffer beslutninger, men også mere fundamentalt hvordan vi tænker omkring, hvad der er normalt, og hvad der er ønskeligt i forbindelse med graviditet. Gennem kvalitative interviews med gravide kvinder og sundhedsprofessionelle viser Niklasson, hvordan teknologiske diagnosemetoder, på trods af at de langt fra er ufejlbarlige, gradvist fortrænger sundhedsprofessionelles mere erfaringsbaserede beslutningsgrundlag. Der er dog ikke blot tale om, at beslutninger "teknologiseres". Niklasson diskuterer også med afsæt i Nicholas Rose og George Canguilhem, hvordan det "statistisk normale", forstået som det gennemsnitlige, også bliver det "normativt normale" – altså sætter normative standarder for, hvad der er rigtigt og forkert at gøre, når der skal træffes vanskelige beslutninger i forbindelse med graviditetsforløb. Nogle gravide oplever denne normativitet som uproblematisk, mens andre oplever den som et socialt pres, der kan være vanskeligt at håndtere. Dette gælder både, når det drejer sig om, hvorvidt gravide kvinder (og deres familier) skal vælge en abort, når der er indikationer på, at barnet kan blive født med handicap, men også omkring hvordan fødslen skal foregå. Udbredelsen af prænatal diagnostik har bl.a. haft som konsekvens, at antal-

let af børn, der fødes med Downs syndrom, er faldet markant, og artiklen diskuterer afslutningsvis, om dette fald i antallet af mennesker med Downs syndrom på længere sigt vil føre til en lavere samfundsmæssig tolerance over for mennesker med forskellige former for handicap. På denne måde bliver en meget konkret praksis i sundhedsvæsenet bundet sammen med en mere generel sociologisk problematik om, hvordan normer opretholdes og forandres i moderne samfund.

I den anden artikel "Unge etniske minoriteter og nudanskhed – lejre, identitetsarbejde og dobbelte bevidstheder" rapporterer *Jeppe Fuglsang Larsen* og *Sune Qvotrup Jensen* et studie af, hvordan "velfungerende" unge af anden etnisk baggrund end dansk arbejder på at skabe bro mellem de forskellige "lejre", de føler de tilhører. Hvor megen forskning i unge med anden etnisk baggrund fokuserer på sociale problemer, såsom marginalisering, radikalisering, utilfredsstillende uddannelsesresultater osv., beskæftiger Larsen og Jensen sig her med en gruppe unge med anden etnisk baggrund, der alle er velintegrerede og succesfulde. De unge i Larsen og Jensens sample er veluddannede, og de er alle medlemmer af et råd, der arbejder for bedre integration af minoritetsunge i Danmark. Dermed er de alle engagerede i at reflektere over og praktisk at forandre majoritetsbefolkningens stereotype forestillinger om, hvad det vil sige at være af anden etnisk herkomst end dansk. Larsen og Jensen tager deres teoretiske udgangspunkt i Paul Gilroys metafor om "lejre", der bruges til at beskrive, hvordan både majoritetsbefolkningen og etniske minoriteter har deres udspring i forskellige mere eller mindre veldefinerede fællesskaber (lejre). Disse fællesskaber er dog hverken statiske eller lukkede for hinanden. De unge, som Larsen og Jensen undersøger, er således alle aktivt involverede i at forsøge at bygge bro mellem en dominerende "majoritetslejr" og en række forskellige "minoritetslejre". De udfolder i den sammenhæng forskellige strategier for, hvordan man kan nedbryde barrierer og udvide eller opgradere forestillingen om "danskhed" til "nudanskhed", der favner bredere end det traditionelt etnisk danske. Også her ser vi, hvordan et konkret empirisk studie trækker tråde til en generel sociologisk problematik omkring dannelse og stabilisering af identiteter i det moderne samfund.

Dette tema videreføres i en vis forstand i den tredje artikel "Modernitet og moderniteter: Subjektivitet og social orden i konstruktionen af islamiske moderniteter" af *Dietrich Jung* og *Kirstine Sinclair*. Her tager forfatterne fat på sociologiens tilbøjelighed til at fokusere på vestlige samfund, hvorved andre samfund kommer til at fremstå som unødigt fremmede og utilgængelige for sociologisk analyse. Jung og Sinclair tager afsæt i diskussionerne omkring mangfoldige og fortløbende moderniteter udviklet af Shmuel Eisenstadt, Johann Arnason og Peter Wagner m.fl. samt Andreas Reckwitz' poststrukturalistiske tilgang til subjektivitetsformation. Jung og Sinclair argumenterer for, at sociologien har været tilbøjelig til at fortolke modernitet som en entydig, kontinuert proces, der leder til entydige subjektivitetsformationer. Hvis vi

derimod søger at forstå andre kulturkredse, ikke som noget før-moderne eller a-moderne, men som andre variationer af modernitet, åbnes der for en tilgang til modernitet som noget, der både er mangfoldigt og forløber i forskellige perioder. Denne mangfoldighed og periodisering medfører, at dannelsen af moderne subjekter bliver en flerdimensionel og omstridt hybridisering af konkurrerende ordner. Dette teoretiske perspektiv bringer Jung og Sinclair til anvendelse på "islamisk modernitet", hvor de viser, hvordan udviklingen i den islamiske reformbevægelse (specifikt i Ægypten) kan ses som en fortløbende udvikling af visioner og praksis, der kombinerer vestlig indflydelse med immanente træk i den islamiske kultur. Her ses, hvordan en række konkurrerende modeller for subjektivitetsformation stilles til rådighed i den islamiske verden på en måde, der er analytisk sammenlignelig med en vestlig kontekst. På denne måde bliver endnu en af sociologiens kerneproblematikker, dannelsen af det moderne subjekt, overført til en ny og mere global kontekst.

Ud over de tre artikler bringer vi i dette nummer også en række anmeldelser af sociologiske fagbøger og bøger, som vi mener kan være af interesse for tidsskriftets læsere. Da det ikke er så ofte, vi ser sociologiske doktordisputater, vil redaktionen særligt gerne henlede opmærksomheden på Jens Folke Harrits' anmeldelse af Christian Borchs *The Politics of Crowds. An Alternative History of Sociology*. Denne bog fungerede som Borchs doktordisputats, der blev succesfuldt forsvaret ved Københavns Universitet sidste år. Endvidere er Christian Borch som den første dansker blevet hædret med The American Sociological Associations "Theory Book Prize" i 2014 for dette værk.

Det er i år 25 år siden *Dansk Sociologi* blev grundlagt. I den anledning vil næste nummer af tidsskriftet være et særligt jubilæumsnummer, hvor vi både ser tilbage på hvad tidsskriftet har opnået, tager temperaturen på dansk sociologisk forskning i dag og kigger lidt i krystalkuglen for, hvad der venter faget i fremtiden. Så der er noget at se frem til. God læselyst,

Janus Hansen